

Гаць Діана Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти
«бакалавр» Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Юсупов Володимир Васильович,
провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з
проблем криміналістичного
забезпечення та судової
експертології ННІ № 2 НАВС, доктор
юридичних наук, доцент, полковник
поліції

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СУЧАСНИХ ЗРАЗКІВ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Нині криміналістична експертиза холодної зброї має доволі суперечливий характер. Причиною цьому є як неналежне законодавче регулювання обігу холодної зброї в Україні, так і недосконалість Методики дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, практика використання якої викликає сумніви щодо достовірності окремих її положень[1].

Продовжує залишатися актуальним питання недоцільності існування самого поняття холодної зброї, поданого в Методиці. А саме у ній зазначено: «Холодна зброя – предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового завдання шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя у момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких заснована на використанні м'язової сили людини». Проте, на відміну від усіх інших видів холодної зброї, дія металової зброї заснована на використанні як м'язової сили людини, так і сили тяжіння, пружних властивостей деревини (металу, пластичної маси) або енергії скручених (розтягнутих) волокон[2].

Актуальним є питання криміналістичних критеріїв визначення холодної зброї та загальних техніко-криміналістичних вимог до неї. У відповідності до п. 3.2.1. Методики мінімальна довжина клинку повинна складати не менше як 90 мм. Враховуючи це, злочинці можуть виготовляти клинкову зброю, яка не буде підпадати під ці критерії, наприклад, клинок довжиною 89,5 мм. У такому разі буде відсутній такий критерій визначення холодної зброї як призначеність для ураження цілі. А відповідно до п. 2.1. Методики «... предмети, у яких повністю або частково відсутня хоча б одна з цих загальних ознак, до холодної зброї не відносяться»[3].

Не менш актуальним сьогодні є поява на ринку 3D-принтерів, які дозволяють отримувати геометрично точні копії зразків холодної зброї. Ці

предмети стають невидимими для метало-детекторів, що в свою чергу дозволяє злочинцям безперешкодно проносити їх в місця, де встановлюються певні обмеження (наприклад, літаки)[3].

Виходячи з вищезазначеного, варто зупинитися на певних криміналістичних рекомендаціях. По-перше, вбачається за доцільне виключити взагалі з національного законодавства норми, які визначають поняття «холодна зброя». По-друге, законодавчо закріпити поняття «небезпечних предметів», що мають охоплювати й холодну зброю, носіння яких в місцях і за обставин, що явно не відповідають їх цільовому призначенню, повинно тягнути адміністративну відповідальність у вигляді штрафу та конфіскації «небезпечного предмету»[3].

Щодо інформатизації, то цей глобальний процес не оминув і судово-експертну діяльність, до якої залучено відомості новітніх галузей знань, сучасні технології тощо. Вдосконалення систем інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності дозволить досягнути високої результативності наукових досліджень у судовій експертизі, експертних дослідженнях, висновків експертів та експертної практики. При цьому відомості, які містить інформаційна система, мають характеризувати сучасний стан науки й техніки в певній галузі, тобто повинні бути актуальними[4].

Важливим елементом процесу вдосконалення інформаційного забезпечення є обов'язкове використання програмованого й алгоритмізованого підходу під час виконання поставлених завдань. Такий підхід полягає у створенні програмованої методики експертизи. Програмована методика – це впорядкована діяльність експерта, спрямована на розв'язання системи задач. Будь-яка методика експертного дослідження передбачає сукупність правил, що визначають шляхи реалізації цього рішення. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї має загальну структуру побудови перебігу дослідження, співвідношення його стадій і завдань, які виконують на кожній з них. Однак програмовану методику здійснюють шляхом алгоритмізації процесу проведення дослідження. Використання алгоритму дій сприяє повному та ретельному дослідженню об'єкта. Водночас алгоритмізація дає змогу експерту значно скоротити час, необхідний на проведення дослідження, і контролювати власні дії. [4].

Для встановлення приналежності об'єкта до холодної зброї під час проведення експертизи варто користуватися довідковою інформацією, що містить відомості про відомі зразки, типи, види холодної зброї, які, у свою чергу, стають порівняльним матеріалом. Забезпечення інформацією сприяє підвищенню достовірності отриманих фахівцем результатів і впливає на експертні висновки. Без сумніві, активне використання інформаційних ресурсів забезпечить найвищу об'єктивність діагностичної стадії експертизи холодної зброї.

Ще однією з проблем є нагальна потреба в розробленні ефективніших засобів і методів збирання, систематизації та розподілу довідково-інформаційних відомостей.

Як свідчить практика, традиційна система накопичення інформації є надто складною та негнучкою. Альтернативною формою пошуку, накопичення та зберігання інформації є бази даних, які передбачають простіший спосіб використання. Вони надають можливість суттєво полегшити та спростити роботу зі значними обсягами інформації, що забезпечує повне, несуперечливе та достовірне відображення предметної області. Крім того, робота з автоматизованою базою даних значно скорочує час пошуку необхідної інформації [4].

Таким чином, проблеми експертизи холодної зброї впродовж десятиріч були в центрі уваги науковців у галузі судової експертизи, працівників правоохоронних і судових органів. Розглянувши питання експертних досліджень різноманітних зразків холодної зброї, можна дійти висновку, що на сьогодні грамотне використання експертом спеціальних знань значно сприяє розкриттю злочинів, пов'язаних з незаконним обігом і застосуванням холодної зброї.

Список використаних джерел

1. Проблемні аспекти експертизи холодної зброї. *Актуальні питання техніко-криміналістичного забезпечення кримінальних проваджень*: матер. круглого столу / Кобилянський О.Л., Малікова А.О. - Київ : ННПФЕКП НАВС, 2013. С. 134–139.

2. *Експертиза холодної зброї: проблеми теорії та практики* / О. Л. Кобилянський // *Криміналістика и судебная экспертиза*. - 2015. - Вып. 60. - С. 287-299.

3. *Експертиза холодної зброї: проблеми сьогодення* / О. Л. Кобилянський // *Криміналістика и судебная экспертиза*. - 2015. - С. 287-298.

4. Інформаційне забезпечення криміналістичного дослідження металльної холодної зброї / Пашиєва А. С. – Київ, 2018. С. 303-311.

Герішенко Віктор Валентинович,
завідувач сектору трасологічних досліджень відділу криміналістичних видів досліджень Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАМКІВ ЗІ СЛІДАМИ ДІЇ СТОРОННІХ ПРЕДМЕТІВ НА ВНУТРІШНІ ДЕТАЛІ МЕХАНІЗМІВ